

A TANÁCS VÉLEMÉNYE

(2007. március 27.)

Lettország aktualizált, 2006–2009-re szóló konvergenciaprogramjáról

(2007/C 89/05)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre ⁽¹⁾, és különösen annak 9. cikke (3) bekezdésére,

tekintettel a Bizottság ajánlására,

a Gazdasági és Pénzügyi Bizottsággal folytatott konzultációt követően,

A KÖVETKEZŐ VÉLEMÉNYT FOGALMAZTA MEG:

- (1) 2007. március 27-én a Tanács megvizsgálta Lettország 2006–2009 közötti időszakra vonatkozó aktualizált konvergenciaprogramját ⁽²⁾. 2007. március 6-án a lett kormány tervet jelentett be az infláció leküzdésére irányulóan. Ez magában foglalja a költségvetési célok felülvizsgálatát, 2007-ben és 2008-ban kiegyensúlyozott költségvetéssel számol, 2009-től pedig többlettel. Ez a tanácsi vélemény azonban a konvergenciaprogramon alapul.
- (2) A program alapjául szolgáló makrogazdasági forgatókönyv szerint a gazdaság „puha landolása” várható, a reál-GDP növekedése a 2006-os 11,5 %-ról átlagosan 8,0 %-ra lassul a programidőszak hátralévő részében. A jelenleg rendelkezésre álló információk fényében úgy tűnik, hogy a forgatókönyv megalapozott növekedési feltételezéseken alapul. Mindazonáltal a nagy külső egyensúlytalanságok, a magas infláció és a lett gazdaság növekvő túlfűtöttségére utaló jelek fényében jelentős a kockázata a kevésbé kedvező makrogazdasági körülményeknek. A program inflációs előrejelzése kissé optimista.
- (3) A Bizottság szolgálatainak 2006. őszi előrejelzése szerint az államháztartási hiány 2006-ban a GDP 1,0 %-a lesz, szemben a konvergenciaprogram előző változatában foglalt, a GDP 1,5 %-ának megfelelő céllal. Az aktualizált program a hiányt a GDP 0,4 %-ára becsli, amely megalapozott a vártnál magasabb bevételek alapján, és a 2006 októberében elfogadott költségvetési módosítások hatása ellenére, amely a becslések szerint a GDP 1,5 %-ával emelte meg a kiadásokat.
- (4) A középtávú költségvetési stratégia fő célja a költségvetési kilátások fokozatos javítása és 2010-re kiegyensúlyozott költségvetés elérése. Ez a cél jelentős konszolidációs erőfeszítéseket követel meg a 2006-os és 2007-es, a GDP majdnem 1,5 százalékpontját kitevő romlás után. A 2008-ra és 2009-re tervezett kiigazítás azonos az államháztartási és az elsődleges egyenlegben, a GDP 0,4, illetve 0,5 százalékpontja. A program előző változatához képest a tervezett költségvetési célok szigorúbbak, de a kiigazítást a kedvezőbb makrogazdasági forgatókönyv ellenére továbbra is a költségvetési időszak végére ütemezik. Miután 2007-ben jelentősen lazítanak a kiadás/GDP-arányon, a program 2008–2009 során a költségvetés konszolidációját tervezi a bevétel/GDP arány évenkénti 0,4 százalékpontos növelésével, a kiadás/GDP arány nagyjából változatlan szinten tartása mellett. A tervek szerint a bevétel/GDP arány főként a magasabb „egyéb” bevételeknek köszönhetően emelkedik, ami az uniós pénzeszközök megnövekedett beáramlását jelenti. Ennek megfelelően a bruttó állóeszköz-felhalmozásra fordított kiadások aránya emelkedik, amit 2007 után nagyjából ellensúlyoz az „egyéb” kiadások (amelybe a program a fogyasztási kiadások egy részét is bevonja) 0,75 százalékpontos csökkenése 2008-ban, és a szociális juttatások 0,5 százalékpontos csökkenése 2009-ben.

⁽¹⁾ HL L 209., 1997.8.2., 1. o. Az 1055/2005/EK rendelettel (HL L 174., 2005.7.7., 1. o.) módosított rendelet. Az ebben a szövegben említett dokumentumok az alábbi weboldalon érhetők el:
http://europa.eu.int/comm/economy_finance/about/activities/sgp/main_en.htm

⁽²⁾ Az októberi országos választások után, az új kormány 2006. novemberi megalakulását követően az aktualizált programot hat héttel a magatartási kódexben meghatározott december 1-jei határidő után nyújtották be.

- (5) A közös módszertannak megfelelő strukturális egyenleg (tehát a ciklikusan kiigazított, egyszeri és egyéb átmeneti intézkedések nélkül számított egyenleg) a tervek szerint a GDP 1 %-át kitevő 2006. évi hiányról 2007-re a GDP 1,75 %-át kitevő hiányra romlik, majd 2009-re 0,25 %-os többletre javul. A program a GDP 1 %-át kitevő strukturális hiányt határoz meg középtávú költségvetési célkitűzés-ként, amelyet az előző változathoz hasonlóan 2008 körül szándékoznak elérni. Mivel a középtávú célkitűzés szigorúbb az irányadó minimumértéknél (amely a becslések szerint a GDP mintegy 2 %-át kitevő hiány), megvalósítása valószínűleg biztonsági tartalékokat nyújt a túlzott hiány felmerülésével szemben. A középtávú célkitűzés a Stabilitási és Növekedési Paktumban és a magatartási kódexben az euro-övezeti és az ERM II-höz csatlakozott tagállamok számára kijelölt sávon belül van, és megfelelően tükrözi a potenciális kibocsátás hosszú távú átlagos növekedését és az adósságrátát.
- (6) A programban szereplő költségvetési előrejelzések kockázatai 2007-re nagyjából kiegyensúlyozottnak tűnnek, 2008-tól kezdve azonban a programban előre jelzettnél rosszabbul alakulhat a költségvetés teljesítménye, a makrogazdasági forgatókönyv kockázatai miatt. A költségvetési stratégia a bevétel/GDP arány növekedésére és a szociális juttatások és „egyéb kiadások” (amelybe a program a fogyasztási kiadások egy részét is bevonja) GDP-hez viszonyított arányának csökkenésére támaszkodik, amit jobban alá kellett volna támasztani, tekintettel arra, hogy az aktualizált program szerint az államháztartás tervezésére és ellenőrzésére vonatkozó hivatalos középtávú keretet 2008-tól tervezik bevezetni.
- (7) E kockázatértékelés alapján előfordulhat, hogy a programban szereplő költségvetési irányvonal nem lesz elégséges ahhoz, hogy a programban tervezettek szerint 2008-ra megvalósítsák a középtávú célkitűzéseket. Az irányvonal azonban a programidőszak alatt bekövetkező normál makrogazdasági ingadozások esetén elegendő biztonsági tartalékokat nyújt a GDP 3 %-ában rögzített hiányküszöb átlépésével szemben. A program szerint 2007 kivételével a középtávú célkitűzés irányába ható kiigazítás üteme nagyjából összhangban van a Stabilitási és Növekedési Paktummal, amely előírja, hogy a kiigazításnak kedvező gazdasági időszakokban magasabbnak kell lennie, kedvezőtlen időszakokban pedig lehet alacsonyabb. Mindazonáltal 2007-ben, kedvező gazdasági időszakban egyértelmű az eltávolodás a középtávú célkitűzéstől, ami nincs összhangban a Stabilitási és Növekedési Paktummal. A programidőszak elejére ütemezett, erősebb strukturális kiigazítási pálya lenne megfelelő a stabil makrogazdasági konvergenciafolyamat támogatására és a kiegyensúlyozatlan gazdasági növekedés veszélyeinek csökkentésére.
- (8) A Stabilitási és Növekedési Paktum szerint az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságát kimutathatóan befolyásoló „főbb strukturális reformokat” figyelembe kell venni a középtávú célkitűzéshez vezető kiigazítási pálya meghatározásakor. A programban vázolt középtávú költségvetési stratégia átmeneti eltérést tartalmaz a középtávú célkitűzés felé vezető kiigazítási pályától 2007-ben. A program megállapítja, hogy a folyamatban lévő nyugdíjreform fokozatosan csökkenteni fogja a társadalombiztosítási hozzájárulásokat az államháztartási egyenlegben és a második pillért képező tőkefedezeti nyugdíjrendszerhez való hozzájárulás a GDP 0,4 %-áról 2006-ban a GDP 1,7 %-ára emelkedik 2009-re. A nyugdíjreform fokozatos végrehajtásának hatását figyelembe véve a strukturális egyenleg programban előrevetített romlása 2007-ben a GDP 0,5 %-a lenne, melyet 2008-ban 1,5 %-os, és 2009-ben 1,25 %-os javulás követne. Bár a nyugdíjreform nettó költségét figyelembe lehet venni a középtávú költségvetési cél felé tartó kiigazítási pálya értékelésekor, a 2007-es kiigazítás még az ilyen költségek figyelembevételével sincs összhangban a Paktummal. Másrésztől, a programban említett egészségügyi reform és állami beruházási projektek nem minősülnek átmeneti eltérés alapjául szolgáló strukturális reformoknak, mivel ezek az intézkedések nem elég részletezettek és a program nem mutatja be az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságára gyakorolt jelentős kedvező hatásukat.
- (9) A bruttó államadósság a becslések szerint 2006-ban elérte a GDP 10,7 %-át, azaz jóval a Szerződésben meghatározott 60 %-os referenciaérték alatt maradt. A program szerint az adósságrátá a programidőszak alatt 1,3 százalékponttal csökken, és 2009-ben a GDP 9,4 %-át éri el.

- (10) A lett népesség előregedésének a költségvetésre gyakorolt hosszú távú hatása alacsonyabb az EU átlagánál; az előregedéssel kapcsolatos GDP-arányos kiadások várhatóan csökkennek az elkövetkező évtizedekben, a nyugdíjreform kiadáscsökkentő hatása miatt. A bruttó adósság jelenlegi szintje Lettorszában igen alacsony, és a strukturális költségvetési egyenlegnek az aktualizált konvergenciaprogramban tervezett javítása hozzájárulhat az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságával kapcsolatos kockázatok visszafogásához. Az államháztartás fenntarthatóságát tekintve Lettország összességében alacsony kockázattal szembesül.
- (11) A konvergenciaprogram a középtávú költségvetési stratégia szempontjából minőségileg értékeli a nemzeti reformprogram 2006. októberi végrehajtási jelentésének általános hatását. A program emellett bizonyos szintű tájékoztatást ad a nemzeti reformprogramban tervezett fő reformokkal járó közvetlen költségvetési költségekről vagy megtakarításokról, költségvetési előrejelzései pedig kifejezetten figyelembe veszik a nemzeti reformprogramban körvonalazott intézkedések államháztartási hatásait. A konvergenciaprogramnak az államháztartás területére tervezett intézkedései láthatólag összhangban állnak a nemzeti reformprogramban előirányzottakkal. Mindkét program az állami beruházások jelentős növekedését jelzi előre és a konvergenciaprogram bővebben értekezik az államháztartás intézményi elemeinek fejlesztése érdekében végrehajtandó intézkedésekről, beleértve a többéves költségvetési keret bevezetését.
- (12) A programban szereplő költségvetési stratégia csak részben felel meg a 2005–2008-as időszakra vonatkozó, az integrált iránymutatásokban foglalt átfogó gazdaságpolitikai iránymutatásoknak. Különösen az előre jelzett költségvetési irányvonal nem járul hozzá megfelelően a fizetési mérleg nagyobb fokú fenntarthatóságának elősegítéséhez.
- (13) Ami a stabilitási és konvergenciaprogramok magatartási kódexében meghatározott adatszolgáltatási követelményeket illeti, a program minden előírt adatot megad, és a nem kötelező adatok legtöbbjét is tartalmazza ⁽¹⁾. Néhány következetlenség áll fenn a standard 2. táblázat tekintetében.

A Tanács úgy véli, hogy a költségvetési egyenleg romlása 2007-ben nincs összhangban a fenntartható konvergencia biztosítására – beleértve a külső egyensúlytalanságok csökkentését és az infláció megfékezését – irányuló megbízható költségvetési politikával. A következő években a program szerint az erőteljes növekedési kilátások mellett előrelépés várható a középtávú célkitűzés felé, de a költségvetési célok nem ambiciózusak és megvalósításuk veszélyeztetett 2008-tól kezdődően.

A fenti értékelés alapján a Tanács arra kéri fel Lettországot, hogy:

- i. csökkentse a makrogazdasági instabilitás veszélyét a programban előrejelzettnél sokkal jobb költségvetési cél 2007-es megvalósítására irányuló intézkedéseknek egy szélesebb körű reformstratégia részeként történő határozott végrehajtása révén. A továbbiakban erre építve az elkövetkező években a középtávú célkitűzésen túlmutató további konszolidáció fokozását célzó intézkedéseket is a lehető leghamarabb végre kell hajtani;
- ii. hozzon létre egyértelműbb és kötelezőbb jellegű, az államháztartás tervezésére és ellenőrzésére vonatkozó középtávú keretet.

A 2007. március 6-án bejelentett terv – teljes körű végrehajtása esetén – fontos lépést jelentene a helyes irányba.

A kulcsfontosságú makrogazdasági és költségvetési előrejelzések összehasonlítása

		2005	2006	2007	2008	2009
Reál-GDP (%-os változás)	KP 2007. január	10,2	11,5	9,0	7,5	7,5
	BIZ 2006. november	10,2	11,0	8,9	8,0	nincs adat
	KP 2005. november	8,4	7,5	7,0	7,0	nincs adat

⁽¹⁾ A program nem szolgáltat adatokat az állományalkalmazkodás elemeiről és az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságáról szóló táblázat egyes elemei hiányoznak.

		2005	2006	2007	2008	2009
HICP infláció (%)	KP 2007. január	6,9	6,6	6,4	5,2	4,2
	BIZ 2006. november	6,9	6,7	5,8	5,4	nincs adat
	KP 2005. november	6,9	5,6	4,3	3,5	nincs adat
Kibocsátási rés (a potenciális GDP %-ában)	KP 2007. január ⁽¹⁾	0,0	1,8	1,3	-0,5	-2,0
	BIZ 2006. november ⁽²⁾	-0,2	1,1	0,4	-1,0	nincs adat
	KP 2005. november ⁽¹⁾	0,8	0,4	-0,5	-1,1	nincs adat
Államháztartási egyenleg ⁽⁶⁾ (a GDP %-ában)	KP 2007. január	0,1	-0,4	-1,3	-0,9	-0,4
	BIZ 2006. november	0,1	-1,0	-1,2	-1,2	nincs adat
	KP 2005. november	-1,5	-1,5	-1,4	-1,3	nincs adat
Elsődleges egyenleg ⁽⁶⁾ (a GDP %-ában)	KP 2007. január	0,7	0,2	-0,8	-0,4	0,1
	BIZ 2006. november	0,7	-0,4	-0,7	-0,7	nincs adat
	KP 2005. november	-0,7	-0,8	-0,6	-0,6	nincs adat
Ciklikusan kiigazított egyenleg ⁽⁶⁾ (a GDP %-ában)	KP 2007. január ⁽¹⁾	0,1	-0,9	-1,7	-0,8	0,2
	BIZ 2006. november	0,2	-1,3	-1,3	-0,9	nincs adat
	KP 2005. november ⁽¹⁾	-1,7	-1,6	-1,3	-1,0	nincs adat
Strukturális egyenleg ⁽²⁾ ⁽⁶⁾ (a GDP %-ában)	KP 2007. január ⁽³⁾	0,1	-0,9	-1,7	-0,8	0,2
	BIZ 2006. november ⁽⁴⁾	0,2	-1,3	-1,3	-0,9	nincs adat
	KP 2005. november	-1,7	-1,6	-1,3	-1,0	nincs adat
Bruttó államadósság (a GDP %-ában)	KP 2007. január	12,1	10,7	10,5	10,6	9,4
	BIZ 2006. november	12,1	11,1	10,6	10,3	nincs adat
	KP 2005. november	13,1	14,9	13,6	14,7	nincs adat

Megjegyzés:

⁽¹⁾ A Bizottság szolgálatainak számításai a programban megadott információk alapján.

⁽²⁾ Ciklikusan kiigazított egyenleg, az egyszeri és egyéb átmeneti intézkedések nélkül (hasonlóan az előző sorokhoz).

⁽³⁾ A programban nincsenek egyszeri és egyéb átmeneti intézkedések.

⁽⁴⁾ Nincsenek egyszeri és egyéb átmeneti intézkedések a Bizottság szolgálatainak 2006. őszi előrejelzésében.

⁽⁵⁾ A 2005–2008 közötti időszakra vonatkozóan 9,3 %-os, 9,6 %-os, 9,6 %-os és 9,5 %-os becsült potenciális növekedés alapján.

⁽⁶⁾ A hiány tartalmazza a folyamatban lévő nyugdíjreform (második pillér bevezetése) nettó költségeit. A költségek a becslések szerint a következőképpen alakulnak: 2005-ben a GDP 0,3 %-a, 2006-ban a GDP 0,4 %-a, 2007-ben a GDP 0,6 %-a, 2008-ban a GDP 1,3 %-a és 2009-ben a GDP 1,5 %-a. A nyugdíjreform fokozatos végrehajtásának hatását figyelembe véve a strukturális egyenleg programban tervezett változása az előző évhez képest 2007-ben a GDP 0,6 %-át kitevő romlást, 2008-ban 1,6 %-os és 2009-ben 1,2 %-os javulást jelentene.

Forrás:

Konvergenciaprogram (KP); a Bizottság szolgálatainak 2006. őszi gazdasági előrejelzései (BIZ); a Bizottság szolgálatainak számításai